ปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล

ผ่องพรรณ ภะโว, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี, p_phawo48@bcnnon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคม และปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 92 คน ได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*POWER โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ทีละคน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวัดความฉลาดทางสังคม ซึ่งมี 5 ด้าน ประกอบด้วย การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และ การเอื้ออำนวยในสังคม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 121.89, SD = 13.07) การตระหนักรู้สถานการณ์ และการเอื้ออำนวยในสังคมสามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 48.6 (R^2 = .486, p < .01) ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้พัฒนาแนวทางการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ: ปัจจัยทำนาย, ความฉลาดทางสังคม, นักศึกษาพยาบาล

Predictive Factors of Social Quotient among Nursing Students

Pongphan Pawu, Boromarajonnani Colleage of Nursing, Changwat Nonthaburi, p_phawo48@bcnnon.ac.th

Abstract

This was predictive correlational research study. The objectives were to study social quotient and predictive factors of social literacy of nursing students. The sample was 92 nursing students year 1- 4 in the academic year 2018 of Boromarajonani College of Nursing Changwat Nonthaburi. The simple random sampling with simple without replacement individually was implemented. The instrument was social literacy test consisting of 5 components including situational awareness, empathy accuracy, presence, self-presentation, social facility. Its reliability was .82. The data were analyzed using descriptive and multiple linear regressions.

The results found that the samples had moderate level of social quotient (Mean = 121.89, SD = 13.07). The situational awareness and social facility were be able to predict the social quotient of nursing students with 48.6 percent ($R2 = .486$, $p < .01$). The results of this study can use to develop guideline to promote social quotient of nursing students.

Keywords: Predictive factor, Social quotient, Nursing student

บทนำ

ความฉลาดทางสังคมเป็นความฉลาดด้านหนึ่งของบุคคลตามแนวคิดของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1920) ซึ่งจำแนกความฉลาดของมนุษย์ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดด้านการคิดเชิงนามธรรม (Abstract Intelligence) ความฉลาดด้านการปฏิบัติ(Mechanical Intelligence) และความฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) ซึ่ง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจและจัดการกับผู้อื่นทั้งเพศหญิง เพศชาย เด็กผู้หญิง เด็กผู้ชายและสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น อย่างชาญฉลาด (Kihlstrom & Cantor, 2000; citing Thorndike, 1920) และการ์ดเนอร์ และแฮดช (Gardner & Hatch, 1989) ผู้เขียนเรื่อง พหุปัญญา (Multiple Intelligence: MI) พบว่า บุคคลมีความฉลาด 8 ด้าน ความฉลาดทางสังคมถือเป็นหนึ่งใน ปัญญา พร้อมทั้งมีความคิดเห็นว่าความฉลาดทางสังคมเป็นความฉลาดที่สำคัญที่สุดเพราะความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถในการใช้ความฉลาดด้านอื่นทุกด้านในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อความอยู่รอด และความสำเร็จ (Thanya, 2008) และ พสุ เดชะรินทร์ (Techarin, 2006) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความฉลาดด้านที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคล ด้วยเหตุว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม บุคคลต้องอยู่ในสังคมตลอด เวลา การอยู่ร่วมกันทำให้บุคคลได้รับความสุข และ ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลจะ ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จมีความก้าวหน้าทั้ง ความสัมพันธ์ส่วนตัว สังคม และหน้าที่การงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบระดับความฉลาดทางสังคมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมว่า ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นโดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่ควรได้รับโอกาสพัฒนา คือ ด้านการตระหนักรู้สถานการณ์ การสื่อสาร และการแสดงตน (Dusadee, 2016) โดย อัลเบรค (2006) เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้สภาพการณ์ทางสังคม (Situation Awareness) การแสดงออก (Presence) การ แสดงความจริงใจในการแสดงออก (Authenticity) ความชัดเจนในการแสดงออก (Clarity) และการ เห็นอกเห็นอกใจผู้อื่น (Empathy) รวมทั้ง โคสมิทซกี และคนอื่นๆ (Kosmitzki et. al., 1993) กล่าวถึง องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ได้แก่ การ รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ความสามารถ ทั่วไปในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความรู้ในกฎเกณฑ์ ทางสังคมและชีวิตทางสังคม การหยั่งรู้และรู้สึกไว ต่อสภาพการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน การใช้เทคนิค ทางสังคมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มิติในการ รับรู้ผู้อื่น (Perspective Taking) การปรับตัวทาง สังคม (Social Adaptation) วาซิลโอว่า (2005) ได้รวบรวมแนวคิดของนักจิตวิทยาในการวัดความฉลาดทางสังคมจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความฉลาดโดยทั่วไปที่ ประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ทางสังคม ความสามารถของบุคคลในการตัดสินบุคคลอื่น ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทักษะทางสังคมการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรับรู้สังคม การหยั่งรู้ สังคม ความรู้ด้านสังคม เป็นต้น

จากการศึกษาของ Kankamol (2014) ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการตระหนัก รู้ทางสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น องค์ ประกอบด้านการรู้คิดทางสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรู้คิดในพฤติกรรม การมีข้อสนเทศ ทางสังคม การตัดสินสภาพการณ์ทางสังคม และองค์ประกอบด้านการมีทักษะทางสังคม ประกอบด้วยองค์ ประกอบย่อย ได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม องค์ประกอบทั้งหมดนี้ มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถวัดองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมได้

นักศึกษาพยาบาลเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นวัยที่ต้องพัฒนาความฉลาดทางสังคม นอกจากนั้น การศึกษาพยาบาลต้องใช้ความสามารถการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความฉลาดทางสังคม (Social Quotient) ผู้วิจัยจึงได้มี

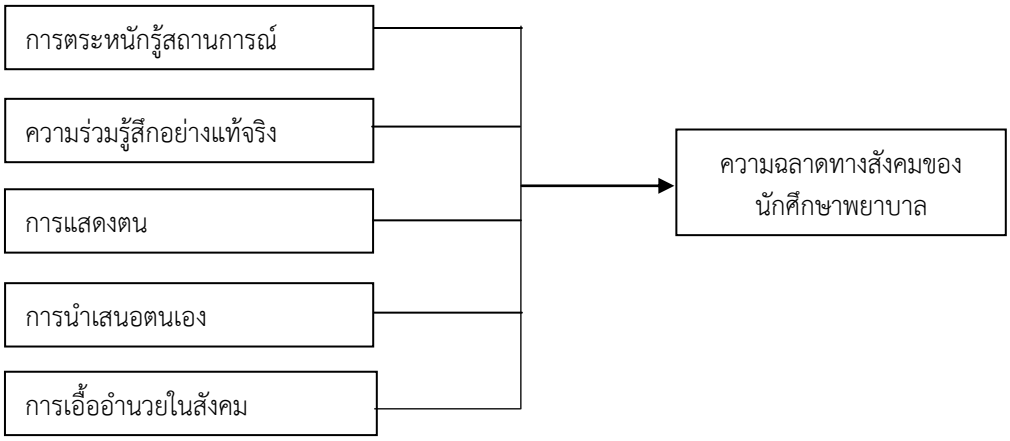
ความสนใจที่จะศึกษาในความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางนำไปพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับอาชีพพยาบาลและการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล จากปัจจัยที่คัดสรร ได้แก่ การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และการเอื้ออำนวยในสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดความฉลาดทางสังคม ของ Dusadee (2016) และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแนวคิดดังกล่าวได้ให้ความหมายของแนวคิดความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของวัยรุ่น ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สามารถเข้าใจและจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในสังคมได้อย่างเหมาะสม แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ การตระหนักรู้สถานการณ์ (Situational awareness) ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง (Empathy accuracy) การแสดงตน (Presence) การนำเสนอตนเอง (Self-presentation) และการเอื้ออำนวยในสังคม (Social facility) ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยบางส่วนที่กล่าวมาแล้วข้างต้นร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และการเอื้ออำนวยในสังคม สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive correlational research) เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมและปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2561 ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย และสามารถเข้าร่วมตอบแบบสอบถามได้ ในวันที่เก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*POWER โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (Simple without replacement) จากบัญชีรายชื่อนักศึกษาพยาบาลทีละคน จนครบตามจำนวนที่คำนวณไว้ แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อไว้ แบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 16 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 54 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย เพศ และอายุ ศาสนา ชั้นปีที่ศึกษา รายได้ที่ได้รับต่อเดือน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบวัดความฉลาดทางสังคมผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมของ Dusadee (2006) ที่สร้างขึ้นเอง โดยความฉลาดทางสังคม (Social intelligence) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สามารถเข้าใจและจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีข้อคำถามแบบวัด จำนวน 41 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .22-.67 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ .82 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การตระหนักรู้สถานการณ์ (Situational awareness) หมายถึง การที่ศึกษาสามารถรับรู้อย่างเท่าทันสถานการณ์ในสังคม รวมถึงรู้เท่าทันในความคิด อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ได้ถูกต้อง ภายใต้การคงอยู่หรือมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

2. ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง (Empathy accuracy) หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถรับรู้จดจำ อารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลผ่านการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง มีความเข้าใจเห็นใจและสามารถแสดงออกถึงความเอาใจใส่ ตอบสนองอารมณ์ต่อบุคคลอื่นอย่างสอดคล้องกับความรู้สึกภายในใจตน

3. การแสดงตน (Presence) หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถแสดงสีหน้า ท่าทางหน้า เสียง จังหวะการพูด อารมณ์ ต่อหน้าบุคคลอื่นได้อย่างสุภาพ สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และรับมือกับสถานการณ์ปัญหาได้จนเกิดความพึงใจทั้งสองฝ่าย

4. การนำเสนอตนเอง (Self-presentation) หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถแสดงออกจุดเด่นในตัวเองด้านการเจรจา ภาษาท่าทาง เพื่อจูงใจให้บุคคลพึงพอใจยอมรับและเต็มใจร่วมมือในการทำงานอย่างราบรื่น และอยู่ร่วมกันได้ในสังคม

5. เอื้ออำนวยในสังคม (Social facility) หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถประพฤติตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้าง และสังคมสามารถแนะนำช่องทางที่เป็นประโยชน์เมื่อบุคคลอื่น ร้องขอ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

การแปลผลคะแนน ข้อคำถามที่เป็นเชิงบวกคะแนนความตรงกับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของศึกษา มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อยและน้อยที่สุด ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ข้อคำถามที่เป็นเชิงลบคะแนนความตรงกับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของนักศึกษา มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อยและน้อยที่สุดให้คะแนน 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ

เกณฑ์ในการแปรผลคะแนนเชาวน์สังคม ทั้งรายด้านและโดยรวม ดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ความฉลาดทางสังคมสูงมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ความฉลาดทางสังคมสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ความฉลาดทางสังคมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ความฉลาดทางสังคมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ความฉลาดทางสังคมน้อยมาก

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี รหัส BCN REC 10/2562 ก่อนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแนะนำตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ อธิบายให้เข้าใจว่า การเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถขอยุติการเข้าร่วมการวิจัยได้ การปฏิเสธจะไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกเก็บเป็นความลับ โดยจะนำเสนอผลข้อมูลในภาพรวม และนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมแล้ว ผู้วิจัยให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย แล้วจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรีเพื่อเก็บข้อมูล โดยนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายวันเวลาเพื่อการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยยึดหลักพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างตลอดการดำเนินการวิจัยผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยที่ ทำการศึกษา ตามวันเวลาที่นัดหมายไว้ โดยจัดห้องสำหรับการตอบแบบสอบถาม แล้วขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30-45 นาที และให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเอกสารการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง และลงนามในเอกสารดังกล่าว พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามและเปิดโอกาสให้ซักถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนใส่ซองอย่างมิดชิด และกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลความฉลาดทางสังคม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมวิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 19 ปี (ร้อยละ 43.5) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 35.9) นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 92.3) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.7) การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 58.7)

2. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.2) มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (*M*ean = 121.89, *SD* = 13.07)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย ได้แก่ การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และการเอื้ออำนวยในสังคม ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และการเอื้ออำนวยในสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.453, .290, .439, .416 และ .524 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย ได้แก่ การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน นำเสนอในตนเอง การเอื้ออำนวยในสังคมกับ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล จังหวัดนนทบุรี (n = 92)

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. การตระหนักรู้สถานการณ์	1.000				
2. ความรู้สึกร่วมอย่างแท้จริง	-.016	1.000			
3. การแสดงตน	.184	.338**	1.000		
4. นำเสนอในตนเอง	.323**	.058	.275**	1.000	
5. การเอื้ออำนวยในสังคม	-.012	.376**	.483**	.412**	1.000
6. ความฉลาดทางสังคม	.453**	.290**	.439**	.416**	.524**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ในด้านความสามารถในการทำนายความฉลาดทางสังคมวิเคราะห์ โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ พบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน คือ ข้อมูลเป็นเชิงปริมาณมีระดับการวัดเป็นมาตราส่วน มีการแจกแจงแบบปกติ (Normality) ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multi-collinearity) ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวแปลพยากรณ์ (ค่า VIF ไม่เข้าใกล้ 10 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 2.304-3.045) ค่าความคาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับศูนย์ โดย Standard Predicted Value = 0.00 และ Standard Residual มีค่าเท่ากับ = 0.00 มีการแจกแจงแบบปกติและเป็นอิสระต่อกัน (Independence) หรือไม่มี Autocorrelation (Dubin-Watson = 2.035) มีความแปรปรวนคงที่และเป็นเอกภาพ (Homoscedasticity) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) และไม่มี Outliers ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น การวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์ และการเอื้ออำนวยในสังคม สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 48.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (R^2 = .486) โดยพบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์ เป็นตัวแปรที่ร่วมทำนายฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้มากที่สุด (Beta = .530, p < .01) รองลงมาคือ การเอื้ออำนวยในสังคม (Beta = .460, p < .01) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างปัจจัยทำนายความยืดหยุ่นของผู้สูงอายุที่อาศัยในสถานสงเคราะห์ (n = 92)

ตัวทำนาย	b	SE	Beta	t	p
การตระหนักรู้สถานการณ์	.584	.084	.530	6.976	< .01
การเอื้ออำนวยในสังคม	1.037	.171	.460	6.054	< .01
Constant	35.311	9.490		3.721	< .01

R = .697, R^2 = .486, R^2adj = .475, F(2,89) = 42.146 Sig of F = <.01

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.2) มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 121.89, SD = 13.07) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อาจเนื่องจากในลักษณะของการเรียนการสอน ความเป็นอยู่การใช้ชีวิตในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาเพียงคณะเดียว ส่งผลให้ความฉลาดทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนในระดับปานกลาง ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเองอย่างสิ้นเชิง ต้องจากบ้านของตนเองมาอาศัยในหอพักวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งมีความแตกต่างในทุก ๆ ด้าน ทั้งวิถีชีวิต สังคม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพยาบาลทั้งสิ้น ซึ่งการแสดงออกถึงความฉลาดทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาลนั้น อาจยากลำบากกว่านักศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจาก วิถีชีวิตของนักศึกษาพยาบาลถูกกำหนดไว้กับพื้นที่ภายในหอพักและกิจวัตรประจำวัน ที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดและกฎระเบียบต่าง ๆ ของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ จึงอาจส่งผลต่อคะแนนความฉลาดทางสังคมที่อยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จากปัจจัยที่คัดสรรได้แก่ การตระหนักรู้สถานการณ์ ความร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง การแสดงตน นำเสนอในตนเอง การเอื้ออำนวยในสังคมกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล จังหวัดนนทบุรี

จากผลการวิจัย พบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์ และการเอื้ออำนวยในสังคม สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดทางสังคม ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 48.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (R^2 = .486) โดยพบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์เป็นตัวแปรที่ร่วมทำนายความฉลาดทางสังคม ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้มากที่สุด (Beta = .530, p < .01) รองลงมาคือ การเอื้ออำนวยในสังคม (Beta = .460, p < .01)

การตระหนักรู้สถานการณ์ เป็นตัวแปรที่ร่วมทำนายความฉลาดทางสังคม ได้มากที่สุด (Beta = .530, p < .01) อธิบายได้ว่า อาจเป็นเพราะส่วนหนึ่งนักศึกษาได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนที่ในปัจจุบันมีนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้กิจกรรมที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน อาทิ งานกีฬา งานแสดงความสามารถทางด้านดนตรีงานจิตอาสาร่วมกับส่วนราชการ ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และได้แบบอย่างใหม่ ๆ จากการทำงานการจัดการปัญหา การสร้างสัมพันธภาพในสังคมที่เข้าร่วมซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูร่า (Bandura’s social learning theory) ที่ว่ามนุษย์เรียนรู้และพัฒนาตนจากการสังเกตตัวอย่างในด้านพฤติกรรม ทัศนคติและผลจากการกระทำนั้น แบบอย่างที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถตนเอง ทั้งนี้เพราะหากนักศึกษาขาดการตระหนักรู้ทั้งในตนเองและสถานการณ์รอบตัวจะส่งผลให้ความสามารถในการแสดงตน การจัดการปัญหาได้ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงความสามารถในการสื่อสารนำเสนอ เจรจาประสานความร่วมมือที่ไม่ประสบความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่าการตระหนักรู้สถานการณ์ ถือเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดระดับเชาวน์สังคมล้อตามผลการศึกษาที่พบว่า การตระหนักรู้สถานการณ์มีตัวแปรชี้วัดย่อยที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด สอดคล้องกับการการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดทางสังคมในนักศึกษาอุดมศึกษาภาคใต้จำนวน 900 คน พบว่ามี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการตระหนักรู้ในสังคมประกอบด้วยตัวชี้วัดการรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่นและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการรู้คิด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดการรู้คิดในพฤติกรรมการมีข้อสนเทศทางสังคมและการตัดสินสถานการณ์ทางสังคม ด้านการมีทักษะทางสังคมประกอบด้วยตัวชี้วัดการแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางสังคมและการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านการรู้คิดสูงที่สุด (Kankamol, 2013)

ส่วนการเอื้ออำนวยในสังคม เป็นตัวแปรที่ร่วมทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี รองลงมา (Beta = .460, p < .01) อธิบายได้ว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลมีความอาทรต่อญาติพี่น้องเพื่อนฝูง เมื่อใครประสบกับความทุกข์ ไม่ว่าจะเจ็บป่วย สูญเสียหรือผิดหวัง จะใส่ใจเข้าไปเยี่ยมเยือน ซึ่งเกิดจากการปลูกฝังมาจากการเรียนการสอน ซึ่ง

วัฒนธรรมการห่วงใย เอื้ออาทร ร่วมความรู้สึกของผู้อื่นถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นให้นักศึกษาพยาบาลได้เห็นเป็นแบบอย่างเป็นปฏิบัติตาม

3. ในการศึกษาครั้งนี้ ยังพบปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลได้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง ไม่สามารถทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลได้ อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง เท่ากับ 7.90 (SD = 2.20) และการร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความยืดหยุ่น (r = .290, p < .01) กล่าวคือ การร่วมรู้สึกอย่างแท้จริง เป็นการประเมินสภาพการทำงานของจิตใจภายใต้การเปลี่ยนแปลงตามวัย ซึ่งการร่วมรู้สึกอย่างแท้จริงของนักศึกษาพยาบาลอาจเปลี่ยนแปลงไปตามปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต สำหรับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลนั้น ล้วนต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละวัน ความกดดันจากกฎระเบียบ และปัญหาที่พบเจอ จึงอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ในการเผชิญกับผลกระทบจากปัญหาที่พบเจอได้

การแสดงตน ไม่สามารถทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลได้ อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการแสดงตนเท่ากับ 3.30 (SD = 0.44) และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r = .439, p < .01) กับความฉลาดทางสังคม กล่าวคือ ของการแสดงตน คือการที่นักศึกษาสามารถแสดงสีหน้า ท่าทางหน้า เสียง จังหวะการพูด อารมณ์ ต่อหน้าบุคคลอื่นได้อย่างสุภาพ สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และรับมือกับสถานการณ์ปัญหาได้จนเกิดความพึงใจทั้งสองฝ่าย นักศึกษาพยาบาลที่ต้องปรับตัวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเปลี่ยนแปลงของช่วงวัย การปรับความคิด การปรับอารมณ์และความรู้สึก เพื่อเข้ามาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล อาจเป็นสิ่งกำหนดการมองโลกและการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยส่วนใหญ่นักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ล้วนมาด้วยความคาดหวังของครอบครัวที่อยากให้ลูกได้เรียนพยาบาลและมีงานทำในอนาคต ซึ่งนักศึกษาพยาบาลเหล่านี้เมื่อเข้ามาเรียนแล้วเกิดความกดดันจากสิ่งแวดล้อมต่างๆในวิทยาลัยพยาบาลมักจะมีความรู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ เบื่อหน่ายและมีทัศนคติแง่ลบ นักศึกษาพยาบาลจะมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา จึงอาจส่งผลต่อการปรับตัว เพื่อจัดการกับอุปสรรคที่ขัดขวางนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ลดลง

การนำเสนอในตนเอง ไม่สามารถทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลได้ อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการนำเสนอในตนเองเท่ากับ 66.79 (SD = 8.89) และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r = .416, p < .01) กับความฉลาดทางสังคม กล่าวคือ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลนั้น ส่วนใหญ่มักมีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย และสังคมที่เคยชิน เมื่อก้าวเข้ามาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล นักศึกษาพยาบาลต้องมาอาศัยอยู่ร่วมกันและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยหรือมีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน นักศึกษาพยาบาลอาจไม่มีความสนิทใจที่จะคบหาสมาคมด้วย ซึ่งอาจส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความกล้าในการนำเสนอตนเองที่มีส่วนช่วยให้นักศึกษาพยาบาลสามารถเผชิญปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในชีวิตได้

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการพัฒนานักศึกษาพยาบาล อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนานักศึกษาสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมที่เหมาะสมกับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลได้โดยการเพิ่มการตระหนักรู้สถานการณ์ การเอื้ออำนวยในสังคมเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลสามารถปรับตัวให้ผ่านพ้นสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบในชีวิตได้

2. ด้านการศึกษา คณาจารย์พยาบาล สามารถนำการตระหนักรู้สถานการณ์ และการเอื้ออำนวยในสังคม ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนกับนักศึกษาพยาบาล 3. ด้านการวิจัยทางการพยาบาล นักวิจัย

ทางการพยาบาล สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมให้กับนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล

4. ด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารทางการศึกษาพยาบาล สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ในการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลให้พัฒนาแนวทางหรือวางแผนโครงการในการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมให้กับนักศึกษาพยาบาลให้ครอบคลุมทุกด้าน

การวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางด้านจิตวิญญาณ ที่อาจส่งผลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลที่อาศัยในหอพัก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ในการสร้างเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมให้กับนักศึกษาอย่างครอบคลุมและตรงตามบริบทของนักศึกษา

2. ควรมีการศึกษาโปรแกรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาที่อาศัยในหอพัก เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางสังคม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี และคณาอาจารย์ เจ้าหน้าที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

เอกสารอ้างอิง

Cronbach, L .J. (1990). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). New York: Harper & Collins.

Gardner, H., & Hatch, T. (1989). Multiple intelligences go to school: Educational implications of the theory of multiple intelligences. *Educational Researcher*, *18*(8), 4-9.

Lepkhao, D. (2006). The development of adolescent students' social intelligence through Integrative group counseling model. Bangkok: *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 18*(3), 62-71. (in Thai).

Kihlstrom, J. F., & Cantor, N. (2000). Social intelligence. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence* (pp. 359-379). New York, NY, US: Cambridge University Press.

Kosmitzki, C., & John, O. P. (1993). The implicit use of explicit conceptions of social intelligence. *Personality and Individual Differences, 15*(1), 11-23.

Gardner, H. (2011). *Frames of mind: The theory of multiple intelligence* (10th ed.). New York: Basic Book.

Goleman, D., & Boyatzis, R. (2008). Social intelligence and the biology of leadership. *Harvard Business Review, 86*(9), 74-81.

Srisahitnaragul, B. (2001). *The methodology in nursing research.* Bangkok. U & I intermedia. (in Thai).

Techarin, P. (2006). Social intelligence. Retrieved March, 30 2019 from http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2006q4/ 2006dec05p6.htm (in Thai).

Thorndike, E. L. (1920). A constant error in psychological ratings. *Journal of Applied Psychology, 4*,(1), 25-29.

Trepatee, S. & Sungthong, P. (2009). *Pediatrics journal of Nursing. 52(*1), 36-43. Bangkok. Chulalongkorn University. (in Thai)

Pholanan, T. & Wisutikulpanih, J. (1998). Head First. Bangkok. Khwankao Press. (in Thai).

Songsiri, N., & Musikaphan, W. (2011). Cyber-bullying among secondary and vocational students in Bangkok. *Journal of Population and Social Studies, 19*(2), 235-242.

Suwitthayarat, K. (2014). The study and development of social intelligence for higher education students in the south of Thailand. Bangkok: *Suthiparithat Journal, 28*(86), 126-151.(in Thai).

Vasilova K., & Vyrost J. (2004). Solving Interpersonal Situation as The Indicator Of Social Intelligence. *Studia Psychologica. 46*,(4), 279-285.

Wallenius, M., Punamäki, R. L., & Rimpelä, A. (2007). Digital game playing and direct and indirect aggression in early adolescence: The roles of age, social intelligence, and parent-child communication. *Journal of Youth and Adolescence*, *36*(3), 325-336.